

Բարև՛, իմ սիրելի՛ ընկեր,

Գիտե՞ս՝ քանի նամակներ են մնացել կիսատ, քանի գրված նամակներ չեն ուղարկվել քեզ այն ժամանակ, երբ երևի ամենից շատ քո օգնության կարիքն ունեի, երբ դու էլ ինձ կհասկանայիր, որովհետև պատերազմ էր... պատերազմ թե՛ քո և թե՛ իմ երկրում:

Գիտե՞ս, երևի երկուսս էլ մի օր խեղդվելու ենք իրար չասված բառերից, զսպված արցունքներից ու չհասկացված ատելությունից: Բայց չէ՛, ա՛խր ես չեմ ատում քեզ՝ իմ բախտակցին:

Գիտե՞ս, ինձ թվում է, որ ատում են միայն թույլերը, որոնք իրենց մեջ ուժ չեն գտնում դիմացինին սիրելու կամ գոնե նրա հանդեպ առանձնակի ոչինչ չզգալու համար: Ես վստահ եմ, որ դու էլ ինձ չես ատում, այդպես է չէ՞:

Վա՛յ, կներես, այսքան գրեցի, բայց դեռ չեմ ներկայացել: Ես Լիլիթ Մելիքջանյանն եմ: Մի ամսից կլրանա իմ քսանը, բայց ես չեմ սիրում իմ ծննդյան օրը: Գիտե՞ս, որ հիշում եմ՝ հասակակիցներս պիտի իրենց քսանը նշեին, բայց ինչ–ինչ պատճառներով զոհ են դարձել, դա չի թողնում ինձ ուրախ նշել:

Ես ապրում եմ Հայաստանի հյուսիսային մարզերից մեկում՝ Լոռիում, 18 տարի ապրել եմ Ստեփանավանի Ագարակ գյուղում, իսկ հիմա ուսման նպատակով տեղափոխվել եմ Վանաձոր, որը հնում Դարաքիլիսա է կոչվել: Ես, ճիշտ է, կարոտում եմ իմ գյուղը, բայց նաև հասկանում եմ, որ ուսումն անհրաժեշտ է: Դու լսե՞լ ես Լոռվա մասին: Եթե ոչ, կխնդրեմ գուգլում փնտրես և տեսնես, թե ի՞նչ հրաշք բնություն ունենք:

Գիտե՞ս, լոռեցիներին միամիտ են համարում, որովհետև շատ անկեղծ ու բարի են: Մեր բարբառով ասած՝ ՇԱՇ են: Իսկ դու կպատմե՞ս ինձ քո քաղաքի կամ մարզի մասին. ինձ շատ հետաքրքիր է: Ես մեծ սիրով քեզ կհրավիրեի և ցույց կտայի մեր բոլոր տեսարժան վայրերը:

Հա՛, ի դեպ, կրկին մոռացա ասեմ. դու կարող ես վստահ լինել՝ քեզ հմուտ գիդ կուղեկցեր, որովհետև ես ուսումնասիրում եմ հենց տուրիզմ ու սպասարկում: Հիմա երևի կմտածես, թե ինչ եմ չէ՞ երկար–բարակ գրում, ինչու եմ Վանաձորից ամեն օր հասնում Երևան, ինչ է այս մի նամակը գրեմ քեզ: Գրում եմ այս նամակը, բայց հավատա՛ սրա հետ ուղարկում եմ նաև բազում տարիների գրված, բայց չուղարկված նամակները:

Գիտե՞ս ես ունեմ և՛ եղբայր, և՛ քույր: Իսկ դու քույր, եղբայր ունե՞ս: Չգիտեմ, եղբայր ունես թե ոչ, բայց որ քո շրջապատում կլինեն տղաներ, որոնք գնում են սահմանները հսկելու, հայրենիքը պաշտպանելու, դա հաստատ է: Նրանց համար վախենում ես չէ՞: Ես էլ եմ վախենում իմ եղբայրների համար: Ես չեմ ուզում կորցնել նրանց և քաջ գիտակցում եմ, որ քո հարազատները ևս թանկ են քեզ համար: Գիտե՞ս՝ որքան դժվար է նայել զինվորիդ նկարին ու հասկանալ, որ խրամատի սառը գիշերը ծանրացած է նրա կոպերին: Դու հասկանում ես, չէ՞, ինձ: Իսկ ինչու՞ գոնե մենք խաղաղ չապրենք, արթնանանք ամեն օր առանց վախի զգացման, առանց օդ շոշափելու ու հոտոտելու ցանկության, առանց պատերազմի կանխագագացման: Խորթ զգացում եմ ուզում: Ուզում եմ արթնանալ ու բարեկամության շունչ զգալ: Ուզում եմ համախմբվենք, մի բուռ դառնանք ու միասին լուծենք այս անլուծելի թվացող խնդիրը: Ես ու դու ուժեղ ենք, մենք կարող ենք, ես վստահ եմ: Ես գիտեմ, որ դրսում ապրող մեր հասակակիցները ծանոթանում են, շփվում, նույնիսկ ընկերանում: Միթե՞ նրանց պատիվ չի բերում ուրիշի հողի վրա հակամարտելը: Այդ դեպքում ինչո՞ւ են

սահմանները մեզ ստիպում թշնամանալ, եթե սահմաններից դուրս մենք կարողանում ենք համատեղ ապրել: Իսկ գուցե մե՞նք ենք մեր սահմանները գծում: Երբևէ մտածե՞լ ես՝ ով է երկրագնդի՝ մեզ և ձեզ բաժին ընկած հատվածի չափը որոշել և արդյո՞ք նա դրա իրավունքն ուներ: Նա, բնականաբար, որոշել է մեր երկուսի փոխարեն:

Ա՛խր ոչ ոք չի կարող որոշումներ կայացնել իմ փոխարեն, դու այդպես չե՞ս կարծում:

Որքան էլ ցավոտ լինի, երկուսս էլ խամաճիկ ենք դարձել մի ողջ պատմության ձեռքին, որը մեզ անդադար խաբում է: Ո՞վ է գծել այդ թափանցիկ սահմանները, և իսկապես, խնդիրը միայն այդ սահմանների մեջ է: Ինձ հետաքրքիր է, դու կցանականա՞ս միմյանց հետ սկսել տնտեսական կապեր, թեկուզ դեռևս կապված միայն տուրիզմի հետ: Ես շատ կցանկանայի: Հուսամ, դա երազանք չի մնա,

և ես մի օր կծանոթանամ քո երկրի զբոսաշրջային գանձերին՝ ծանոթացնելով քեզ իմին: Իսկ եթե մենք փորձենք դիմել կառավարություններին ու նրանք այս գաղափարը հավանե՞ն: Մենք կարող ենք լինել առաջինը: Դու համաձայն ե՞ս: Արի՛ մտածենք ու քննարկենք, լա՞վ:

Ուրիշի հողի վրա հակամարտելը մեր պետություններին պատիվ չի բերում, իսկ արդյո՞ք մեր երկրներում պատերազմելը նրանց համար անպատվաբեր չէ: Թատերաբեմ լինի, կարծես, որտեղ դրված է մրցանակը՝ Ղարաբաղը, իսկ նրա շուրջը նստած են գերտերությունները՝ որպես հանդիսատես: Դե՛, մենք ու դուք էլ մրցում ենք իրար դեմ, թե ով ավելի լավ դերասանական խաղ ցույց կտա և ամենից լավ կխոնարհվի: Ես խոնարհվելուց հոգնել եմ, գիտեմ՝ դու էլ: Ես պատերազմներից էլ եմ հոգնել, իսկ դո՞ւ:

Գիտե՞ս, սարսափում եմ, երբ հիշում եմ 2016 թ.–ի ապրիլը. աչքերս լցվել են կարմիր գետով. սիրելիներիս, հայրենակիցներիս արյունից ստեղծված գետը հոսում է ուղիղ աչքերովս՝ ստիպելով ինձ քաջ լինել: Բայց ա՛խր գիտեմ, որ աչքերիս արյան այդ գետը միացել է քոնին: Որքա՛ն արյան գետեր են հոսել աչքերիցս վար, արցունք կոչվելով, խառնվել իրար, դարձել մեկ ընդհանուր և հատել սահմանն ու ազատ հոսե՛լ – հոսե՛լ:

Հերի՛ք է: Պիտի վերջապես փակենք այդ գետի հունը: Պիտի հողով լցնենք գետի ամբողջ տարածքը և այնտեղ անմոռուկներ ցանենք, հիշենք նահատակներին, հարզանքի տուրք մատուցենք՝ անմոռուկներին խնամելով, նրանց մարած աստղերը վառ պահենք, բայց էլ չլացենք, արցունքով անձրևի ցող չստեղծենք: Վե՛րջ տանք արցունքներին ու արյանը: Հերի՛ք է: Ես լացելուց հոգնել եմ:

Գիտե՞ս, չգիտեմ՝ ինչ կզգաս նամակս կարդալիս, չգիտեմ, կցանկանա՞ս պատասխանել իմ նամակին, բայց միևնույնն է, իմացի՛ր, որ դու ինձ շատ օգնեցիր, դու ստիպեցիր ինձ ճանաչել ինձ ու իմ ակունքները, դու ստիպեցիր ինձ հաղթահարել դժվարությունները, ստիպեցիր սովորել գնահատել, որի համար շնորհակալ եմ քեզ: Ե՛կ երկուսս էլ մտածենք քառակուսիներից ու սահմաններից դուրս ու լուծում փնտրենք: Դե գիտես՝ ով փնտրում է, նա անպայման գտնում է: Արի՛ լինենք Բաբա ու Հաջ: Թող Աստված միշտ քեզ ուղեկից լինի:

Սիրով՝

Քո Լիլիթ